

Các loại thuốc điều trị chứng rối loạn lưỡng cực có thể không có hiệu quả ngay đối với các triệu chứng của quý vị. Hãy nói chuyện với bác sĩ về thời gian cần thiết trước khi thuốc bắt đầu có tác dụng đối với các triệu chứng của quý vị.

Hãy ghi lại các triệu chứng và mọi phản ứng phụ do thuốc của quý vị gây ra. Mang theo các ghi chép này khi quý vị đến gặp bác sĩ và đặt câu hỏi nếu quý vị cần biết thêm thông tin về cách thức các loại thuốc điều trị chứng rối loạn lưỡng cực có tác dụng đối với quý vị.

Đừng chia sẻ thuốc của quý vị với bất kỳ người nào khác. Thuốc của quý vị được kê toa cho các triệu chứng của quý vị và phù hợp với bệnh sử của quý vị. Thuốc của quý vị có thể gây hại cho người khác. Nếu quý vị biết một người nào đó trông có vẻ như có các triệu chứng tương tự với quý vị, hãy khuyến khích họ tới gặp bác sĩ.

Hãy tránh hoặc hạn chế việc uống rượu bia (rượu vang, bia và các loại rượu mạnh, bao gồm các đồ uống pha rượu), thuốc lá hoặc các loại ma túy khác. Rượu bia, thuốc lá và các loại ma túy khác có thể kích hoạt chứng rối loạn lưỡng cực và ảnh hưởng đến tác dụng của thuốc của quý vị.

Các dược sĩ và chuyên viên về thuốc tây cũng có thể giúp cung cấp thông tin về các phản ứng phụ do các loại thuốc điều trị chứng rối loạn lưỡng cực gây ra; tuy nhiên, mọi sự thay đổi thuốc men đều chỉ nên do bác sĩ của quý vị đưa ra mà thôi.

Bạn bè và gia đình là những người quan trọng đối với việc hỗ trợ và chăm sóc, nhưng họ có thể không có câu trả lời chính xác đối với các câu hỏi của quý vị. Mỗi bệnh nhân đều khác nhau. Vì vậy, không phải tất cả các thông tin hiện có sẵn trên mạng internet đều chính xác và cụ thể đối với bệnh trạng của quý vị.

Cùng với bác sĩ và dược sĩ của quý vị, tờ thông tin gấp 'Medimate' – hiện có sẵn bằng nhiều ngôn ngữ – có thể giúp quý vị hiểu và sử dụng các loại thuốc ổn định tâm trạng hoặc các loại thuốc khác. Tờ thông tin gấp này và các thông tin hữu ích khác hiện có sẵn trên trang mạng của Dịch Vụ Kê Toa Toàn Quốc (National Prescribing Service) (NPS) MedicineWise tại: www.nps.org.au/translated-health-information-about-medicines.

Nếu tôi cần được giúp đỡ nói tiếng Anh thì sao?

Hãy yêu cầu một thông ngôn viên nếu quý vị gặp trở ngại trong việc giao tiếp với bác sĩ hay dược sĩ. Quý vị nên sử dụng một thông ngôn viên chuyên nghiệp thay vì một người thân trong gia đình hay bạn bè. Họ được huấn luyện để hiểu các từ ngữ y khoa và được yêu cầu phải giữ kín các thông tin.

Bác sĩ hay dược sĩ của quý vị có thể gọi cho Dịch Vụ Thông Ngôn và Phiên Dịch (TIS) ở số 131 450. Dịch vụ này miễn phí và có sẵn 24 giờ một ngày, bảy ngày một tuần.

Tờ thông tin gấp này có các thông tin tổng quát và không bao gồm mọi phản ứng phụ có thể xảy ra hoặc tất cả tên của các loại thuốc có nhãn hiệu.

Rối loạn lưỡng cực là gì?

Rối loạn lưỡng cực (bipolar disorder) là một chứng bệnh tâm thần.

Người bị rối loạn lưỡng cực có các giai đoạn thay đổi tâm trạng một cách kéo dài và có thể thấy được. Họ có thể trải qua các thời kỳ trầm cảm (depression) và giai đoạn mê cuồng (mania). Mê cuồng là một tâm trạng mạnh kéo dài trong một tuần hoặc lâu hơn. Người bị chứng mê cuồng có thể có mức năng lực cao một cách bất thường và có thể có các ý tưởng hay lời nói nhanh. Họ có thể có các ý tưởng không có thực (ảo tưởng), hoặc họ có thể nhìn thấy, nghe, cảm thấy, hay nếm một cái gì đó hiện không thực sự có (ảo giác).

Chứng rối loạn lưỡng cực ảnh hưởng đến khoảng 1-2% dân số.

Điều gì gây ra chứng rối loạn lưỡng cực?

Rối loạn lưỡng cực là một chứng bệnh sinh học mà người ta tin rằng do một sự kết hợp của nhiều yếu tố gây ra, chẳng hạn như lịch sử gia đình, sự căng thẳng tinh thần và thể lực, và việc sử dụng rượu bia và các loại ma túy khác. Đôi khi các nguyên nhân của chứng rối loạn lưỡng cực không được biết đến.

Chứng rối loạn lưỡng cực được điều trị ra sao?

Rối loạn lưỡng cực là một chứng bệnh kéo dài với khuynh hướng lặp đi lặp lại. Hiện không có cách chữa trị, tuy nhiên, mức độ nghiêm trọng và tần suất của các giai đoạn có thể được làm giảm bớt và kiểm chế bằng phương pháp điều trị, chẳng hạn như việc kết hợp các loại thuốc, cố vấn tâm lý và các chương trình hỗ trợ xã hội.

Thuốc nào được sử dụng để điều trị chứng rối loạn lưỡng cực?

Các loại thuốc được sử dụng để điều trị chứng rối loạn lưỡng cực bao gồm:

- Thuốc ổn định tâm trạng (mood stabilisers)
- Thuốc chống trầm cảm (antidepressant medicines)
- Thuốc chống rối loạn thần kinh (antipsychotic medicines)

Tờ dữ kiện này sẽ giải thích về các loại thuốc ổn định tâm trạng. Quý vị có thể tìm thông tin về các loại thuốc chống rối loạn thần kinh và thuốc chống trầm cảm bằng cách truy cập trang mạng www.dhi.health.nsw.gov.au/tmhc.

Thuốc ổn định tâm trạng

Các loại thuốc ổn định tâm trạng được kê toa để làm giảm bớt những biến đổi cực độ về tâm trạng và giảm thiểu tối đa sự tái phát của những sự biến đổi này. Các loại thuốc ổn định tâm trạng thông thường nhất được sử dụng ở Úc là lithium, valproate, carbamazepine và lamotrigine.

Lithium

Lithium là loại thuốc hữu hiệu để kiểm soát và làm giảm bớt tần suất của chứng mê cuồng và trầm cảm.

Tôi nên biết gì về việc dùng lithium?

Lithium là loại thuốc không gây nghiện. Tuy nhiên, lithium có thể có các phản ứng phụ nghiêm trọng. Phản ứng phụ là một phản ứng không mong muốn đối với việc dùng thuốc. Hầu hết các loại thuốc đều có các phản ứng phụ, mặc dầu loại phản ứng phụ và mức độ nghiêm trọng của các phản ứng phụ này thay đổi khác nhau ở mỗi người.

Các phản ứng phụ có thể xảy ra là:

Tên thuốc đồng chủng	Tên thuốc có nhãn hiệu	Các phản ứng phụ thông thường
Lithium carbonate Lithium carbonate <i>slow release</i>	Lithicarb Quilonum SR	<ul style="list-style-type: none"> • Đau bụng • Bàn tay run rẩy • Mức độ khát nước gia tăng • Tiểu tiện gia tăng • Bị vảy nến (một bệnh trạng làm rát da) • Da nổi mụn (một bệnh trạng ở da gây ra mụn trứng cá) • Lên cân • Sụt cân • Miệng khô • Nước miếng gia tăng • Rụng tóc • Đắng chất trong miệng

Khi đang dùng lithium, quý vị cần phải đi thử máu thường xuyên để kiểm tra số lượng lithium trong cơ thể của mình. Bác sĩ sẽ cho quý vị biết khi nào quý vị cần phải đi thử máu.

Nếu có quá nhiều lithium trong máu, quý vị có thể bị các triệu chứng sau đây:

- Lẫn lộn
- Cơ bắp yếu sức
- Buồn ngủ
- Run rẩy
- Cơ bắp co giật
- Động kinh

Quý vị cần phải nói chuyện khẩn cấp với bác sĩ nếu có bất kỳ triệu chứng nào trên đây.

Trước khi bắt đầu dùng lithium, bác sĩ của quý vị có thể sắp xếp để quý vị đi thử máu thường xuyên để kiểm tra các mức kích thích tố tuyến giáp và chức năng thận của quý vị. Việc sử dụng lithium lâu dài có thể dẫn đến sự thay đổi mức kích thích tố tuyến giáp và có thể ảnh hưởng đến chức năng thận của quý vị.

Số lượng lithium trong cơ thể có thể bị ảnh hưởng bởi số lượng muối mà quý vị ăn. Hãy nói chuyện với bác sĩ về các loại thức ăn mà quý vị thường ăn và đừng bắt đầu theo chế độ kiêng cử muối. Như một nguyên tắc tổng quát, hãy uống cùng một lượng nước mỗi ngày. Nếu quý vị tập thể dục hoặc nếu là ngày nóng, quý vị nên uống nhiều nước hơn để tránh tình trạng bị mất nước.

Quý vị nên nói cho bác sĩ biết về mọi loại thuốc theo toa và các loại thuốc không cần toa mà quý vị đang dùng.

Quý vị cũng phải nói cho bác sĩ biết về mọi loại dược thảo hay thuốc y học cổ truyền mà quý vị đang dùng.

Valproate

Valproate có thể được sử dụng để điều trị chứng mê cuồng. Việc sử dụng valproate lâu dài có thể phòng ngừa các giai đoạn mê cuồng xảy ra thêm.

Tôi nên biết gì về việc dùng valproate?

Valproate có thể ảnh hưởng đến gan của quý vị. Quý vị sẽ cần phải đi thử máu thường xuyên trong lúc đang dùng valproate để kiểm tra hoạt động của gan.

Các phản ứng phụ của valproate là:

Tên thuốc đồng chủng	Tên thuốc có nhãn hiệu	Các phản ứng phụ thông thường
Valproate	Epilim	<ul style="list-style-type: none"> • Cảm thấy buồn nôn • Ói mửa • Cảm thấy mệt mỏi • Cảm thấy lẫn lộn • Lên cân • Mức chất lỏng tích tụ (sưng phồng) trong cơ thể gia tăng • Rụng tóc • Thay đổi mức kích thích tố • Bàn tay run rẩy

Quý vị nên nói chuyện với bác sĩ nếu bị bất kỳ phản ứng phụ nào trên đây.

Valproate có thể làm cho quý vị buồn ngủ. Quý vị nên nói chuyện với bác sĩ nếu quý vị làm việc với máy móc hay lái xe.

Quý vị cũng nên nói cho bác sĩ biết về mọi loại thuốc khác mà quý vị đang dùng, bao gồm dược thảo hay các loại thuốc y học cổ truyền.

Carbamazepine

Carbamazepine là một loại thuốc tương tự như valproate.

Tôi nên biết gì về việc dùng carbamazepine?

Quý vị cần có một mức carbamazepine cụ thể trong máu để thuốc có hiệu quả. Quý vị sẽ cần phải đi thử máu thường xuyên để theo dõi mức carbamazepine trong máu.

Các phản ứng phụ của carbamazepine là:

Tên thuốc đồng chủng	Tên thuốc có nhãn hiệu	Các phản ứng phụ thông thường
Carbamazepine	Tegretol	<ul style="list-style-type: none"> • Chân đứng không vững • Buồn ngủ • Chóng mặt • Nhức đầu • Cảm thấy buồn nôn • Nhìn một thành hai • Da nổi ban

Quý vị nên nói chuyện với bác sĩ nếu bị bất kỳ phản ứng phụ nào trên đây.

Quý vị có thể tránh được nhiều phản ứng phụ này bằng cách bắt đầu dùng một lượng carbamazepine thấp.

Quý vị nên nói cho bác sĩ biết về mọi loại thuốc khác mà quý vị đang dùng, đặc biệt là các loại thuốc giúp quý vị ngủ. Quý vị cũng nên nói cho bác sĩ biết nếu quý vị có uống rượu bia. Carbamazepine có thể làm gia tăng ảnh hưởng gây buồn ngủ của các loại thuốc này và của rượu bia.

Quý vị cũng nên nói cho bác sĩ biết nếu quý vị đang dùng lithium, thuốc ngừa thai hoặc bất kỳ dược thảo hay các loại thuốc y học cổ truyền nào.

Lamotrigine

Lamotrigine có thể phòng ngừa các triệu chứng trầm cảm ở một số người bị rối loạn lưỡng cực. Lamotrigine cần được dùng trong một thời gian dài để có hiệu quả.

Tôi nên biết gì về việc dùng lamotrigine?

Các phản ứng phụ của lamotrigine là:

Tên thuốc đồng chủng	Tên thuốc có nhãn hiệu	Các phản ứng phụ thông thường
Lamotrigine	Lamictal	<ul style="list-style-type: none"> • Nhức đầu • Miệng khô • Táo bón • Cảm thấy buồn ngủ • Bàn tay run rẩy • Chân đứng không vững • Chóng mặt • Mắt mờ

Quý vị nên nói chuyện với bác sĩ nếu bị bất kỳ phản ứng phụ nào trên đây.

Lamotrigine có thể gây ra tình trạng nổi ban nghiêm trọng ở da. Trong những trường hợp rất ít khi xảy ra, các ban này có thể làm chết người. Nguy cơ bị nổi ban ở da có thể giảm bớt nếu quý vị bắt đầu bằng một lượng lamotrigine thấp. Bác sĩ sẽ cho quý vị biết cách gia tăng từ từ lượng lamotrigine nếu cần thiết.

Nếu quý vị bị bất kỳ một trong các triệu chứng nào sau đây, điều quan trọng là hãy gọi cho bác sĩ ngay:

- Nổi ban
- Các triệu chứng cúm (sốt, đau cổ họng)
- Lòng bàn chân hoặc lòng bàn tay bị phồng giộp

Quý vị nên cho bác sĩ biết nếu quý vị có bất kỳ vấn đề nào về tim hoặc thận, bị dị ứng với các loại thuốc, thức ăn hay bất kỳ dược chất nào khác.

Quý vị cũng nên nói cho bác sĩ biết về mọi loại thuốc khác mà quý vị đang dùng, bao gồm dược thảo hay các loại thuốc y học cổ truyền.

Tôi nên biết thêm điều gì khác về việc dùng thuốc điều trị chứng rối loạn lưỡng cực?

Hãy cho bác sĩ của quý vị biết càng nhiều thông tin càng tốt về các triệu chứng cũng như bệnh sử của quý vị, bao gồm mọi chứng bệnh mà quý vị đang bị và đã từng bị trong quá khứ.

Quý vị cần nói cho bác sĩ biết nếu quý vị đang có thai, đang nuôi con bằng sữa mẹ hay đang dự định có con. Nếu đã mang thai, quý vị cần liên lạc với bác sĩ của mình ngay. Quý vị cũng phải nói cho bác sĩ biết về việc nuôi con bằng sữa mẹ trong lúc đang dùng các loại thuốc điều trị chứng rối loạn lưỡng cực.

Quý vị nên luôn dùng thuốc theo sự chỉ dẫn của bác sĩ. Đừng thay đổi số lượng thuốc hay ngưng dùng thuốc mà không nói với bác sĩ trước.